

Turvallisuutta ja hyvinvointia edistämällä ehkäiset kiusaamisväkivaltaa

- Toimi itse esimerkkinä, muista hyvät käytöstavat: Tervehdi, kuuntele, kiitä, pyydä anteeksi, ole luotettava ja kannustava, puhu arvostavasti, ole läsnä, kiinnostunut ja johdonmukainen.
- Ole herkkä lasten ja nuorten viesteille, kysy ja varmista, että jaatte ymmärryksen. Huomioi yksilöiden erilaiset kokemukset ja tarpeet.
- Opasta ja tue lasta ja nuorta vuorovaikutus- ja tunnetaitojen oppimisessa sekä niiden säätelyssä. Vahvista hyväksyvää, väkivallatonta ja kannustavaa ilmapiiriä.
- Vastuu lasten ja nuorten turvallisuudesta ja hyvinvoinnista on aikuisella. Asenne ratkaisee, aina.

Apua tilanteen arviointiin

- Esimies, kollega
- Koulukuraattori, terveydenhoitaja, psykologi
- Kiusaamisasioiden tuki- ja neuvontakeskus Valopilkku
- PHHYKY, sosiaalihuollon ohjaus ja neuvontapalvelu Polku, p. 03 819 4850 ja Chat: <https://www.phhyky.fi/fi/perhe-ja-sosiaalipalvelut>
- Heinola, lastensuojelun päivystys, p. 044 797 7098
- Sysmä, lastensuojelun päivystys, p. 044 7134589
- Poliisi: Konsultaationumero 0295 437 314
- Ankkuritiimi, sosiaalityöntekijä, p. 044 716 1736
- Lahden ensi- ja turvakoti, lapsityö, p. 044 705 3706
- Rikosuhripäivystys p. 050 402 1158

Huoli herää

- Lapsen / nuoren oma kokemus kiusatuksi tulemisesta
- Toiminta poikkeaa lapsen / nuoren omasta normaalista toiminnasta
- Muiden havainnot, reaktiot, torjunta ja epäsuosio
- Kielteiset käsitykset / odotukset itsestä ja/tai muista
- Epäsuotuisat aiheet ja teot itseä ja/tai muita kohtaan
- Somaattinen oireilu

Tue lasta ja nuorta

- **Arvosta** lapsen / nuoren lähestymistä ainutkertaisena luottamuksen osoituksena
- **Kohtaa ja pysähdy** kuuntelemaan sensitiivisesti, ota lapsen / nuoren kertoma vakavasti
- **Arvioi** tilanne ja akuutin avun tarve osapuolten kokemuksia kunnioittaen: Mitä on tapahtunut ja millä aikavälillä? Ketkä ovat osallisia? Kuka tietää asiasta? Miten asiaan on reagoitu aikaisemmin?
- **Varmista** riittävä tuki ja tukiverkostot
- **Selvitä** lapselle / nuorelle, mitä tapahtuu seuraavaksi ja milloin
- **Työkalut:** Väkivallan monet muodot, Lapsen oikeuksien sopimus

Ilmoitusvelvollisuus

- Rikosilmoitus
- LSL 25 §: Lastensuojeluilmoitus
  - PHHYKY
  - Heinolan kaupunki
  - Sysmä

Tukipalvelut

- Kiusaamisasioiden tuki- ja neuvontakeskus Valopilkku
- Ankkuri-tiimi
- Rikosuhripäivystys
- Päijät-Hämeen Sovittelutoimisto
- Nettiturvakoti
- Nuorten mielenterveystalo

Kun omat keinot eivät riitä

- Poliisi 112
- Lastensuojelun päivystys
  - PHHYKY, p. 044 482 8200
  - Heinola, p. 044 797 7098
  - Sysmä, p. 044 7134589
- Virka-ajan ulkopuolella 112
- Sosiaalipäivystys
- Akuutti24 - päivystyskeskus

Kiusaamisväkivallan tunnistaminen ja siihen puuttuminen lasten ja nuorten parissa